

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA BẢO TÀNG**

PHẠM THỊ THU HÀ

**TÌM HIỂU CÔNG TÁC SƯU TẦM HIỆN VẬT
TẠI BẢO TÀNG TỈNH NAM ĐỊNH TỪ NĂM
2000 ĐẾN NAY**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

NGƯỜI HƯỚNG DẪN: TH.S TRẦN ĐỨC NGUYỄN

HÀ NỘI – 2011

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	5
2. Mục đích nghiên cứu	6
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	7
4. Phương pháp nghiên cứu	7
5. Bố cục của khóa luận.....	8
CHƯƠNG 1: VÀI NÉT VỀ BẢO TÀNG TỈNH NAM ĐỊNH VÀ CÁC HOẠT ĐỘNG NGHIỆP VỤ CỦA BẢO TÀNG.....	9
1.1 Khái quát về Bảo tàng tỉnh Nam Định	9
1.1.1 Sự hình thành và phát triển của Bảo tàng tỉnh Nam Định	9
1.1.2 Chức năng và nhiệm vụ của Bảo tàng Nam Định.....	11
1.2 Hoạt động nghiệp vụ của Bảo tàng.....	14
1.2.1 Hoạt động nghiên cứu khoa học.....	14
1.2.2 Hoạt động sưu tầm hiện vật.	17
1.2.3 Hoạt động kiểm kê - bảo quản	17
1.2.4 Hoạt động trưng bày, tuyên truyền giáo dục.....	19
CHƯƠNG 2: HOẠT ĐỘNG SƯU TẦM HIỆN VẬT Ở BẢO TÀNG TỈNH NAM ĐỊNH TỪ NĂM 2000 ĐẾN NAY	29
2.1 Những vấn đề đặt ra đối với công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng tỉnh Nam Định từ năm 2000 đến nay.....	29
2.2 Hoạt động sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng tỉnh Nam Định từ năm 2000 đến nay	33
2.2.1 Tầm quan trọng của công tác sưu tầm hiện vật.....	33
2.2.2 Đặc điểm công tác sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng tỉnh Nam Định.....	36
2.2.3 Lập kế hoạch sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng tỉnh Nam Định	38

2.2.4 Phương pháp sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng tỉnh Nam Định	53
2.3 Kết quả công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng tỉnh Nam Định từ năm 2000 đến nay	64
2.4 Ghi chép lập hồ sơ sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng tỉnh Nam Định	68
2.4.1. Tầm quan trọng của hoạt động ghi chép, lập hồ sơ sưu tầm hiện vật trong quá trình sưu tầm	68
2.4.2. Cách ghi chép lập hồ sơ sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng tỉnh Nam Định	69
2.4.3 Yêu cầu về hồ sơ hiện vật của Bảo tàng tỉnh Nam Định	71
2.4.4 Các văn bản của hồ sơ sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng tỉnh Nam Định	72
CHƯƠNG 3: MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HOẠT ĐỘNG SƯU TẦM HIỆN VẬT TẠI BẢO TÀNG TỈNH NAM ĐỊNH.....	82
3.1 Đánh giá chung về hoạt động sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng tỉnh Nam Định từ năm 2000 đến nay.....	82
3.1.1 Những ưu điểm.....	82
3.1.2 Những tồn tại.....	86
3.2 Một số giải pháp góp phần nâng cao hiệu quả công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng tỉnh Nam Định.....	89
3.2.1 Thực hiện đồng bộ các hoạt động nghiệp vụ bảo tàng.....	89
3.2.2 Hoàn thiện nội dung hồ sơ hiện vật	92
3.2.3 Nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ sưu tầm	93
3.2.4 Đẩy mạnh hoạt động xã hội hóa trong công tác sưu tầm hiện vật.....	95
KẾT LUẬN	98
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	100

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Lịch sử văn minh nhân loại là kho trí thức vô tận của loài người, ở đó con người luôn muốn tìm hiểu và khám phá về quá trình sinh tồn, phát triển, sự vận động của vũ trụ và những hiện tượng tự nhiên, xã hội xảy ra xung quanh mình. Mỗi một thời đại đi qua đều để lại cho chúng ta những dấu ấn trên các nguồn tư liệu vô cùng phong phú và đa dạng, nhưng có những thứ không thể tồn tại mãi với thời gian, có những thứ đang bị thời gian hóa mờ dần. Chính vì vậy bảo tàng ra đời để đáp ứng nhu cầu của xã hội muốn gìn giữ, bảo quản những nguồn sử liệu đầu tiên của tri thức, những di sản quý báu của loài người, đồng thời là nơi bắc cầu giữa hiện tại với quá khứ, truyền đi những thông điệp của hôm qua cho tới mai sau.

Đối với các bảo tàng ở tất cả các loại và loại hình khác nhau, hiện vật gốc, sưu tập hiện vật gốc mang giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học góp phần quan trọng trong việc thể hiện giá trị, vai trò và vị trí của bảo tàng. Vì vậy, công tác sưu tầm hiện vật là khâu hoạt động mở đầu quan trọng tạo tiền đề vật chất cho toàn bộ hoạt động bảo tàng, gắn liền với các khâu công tác khác tạo thành một thể thống nhất, hoàn chỉnh. Hoạt động của công tác sưu tầm là thu thập, lựa chọn những tài liệu hiện vật gốc tiêu biểu, điển hình phản ánh đúng nội dung chủ đạo của bảo tàng, kiện toàn các bộ sưu tập xây dựng nên kho cơ sở nhằm đảm bảo cho sự ra đời, tồn tại và phát triển của bảo tàng. Thực tiễn hiện nay công tác sưu tầm phải nhìn trên phương diện mới: “động” không chỉ ổn định với kho cơ sở khi bảo tàng ra đời, mà luôn thực hiện nhiệm vụ: bổ sung tài liệu hiện vật cho kho cơ sở, chỉnh lí, mở rộng, xây dựng nội dung trưng bày và phục vụ cho công tác nghiên cứu khoa học.

Thuộc loại hình bảo tàng khảo cứu địa phương, Bảo tàng Nam Định là nơi lưu giữ những hiện vật phản ánh nét đặc trưng, tiêu biểu về phong tục tập

quán và truyền thống văn hóa của quê hương Nam Định. Năm 2001, Luật di sản văn hóa ra đời, và được sửa đổi bổ sung năm 2009 đã tạo điều kiện cho các hoạt động của Bảo tàng, đặc biệt năm 2007, được sự quan tâm của Ủy ban nhân dân tỉnh, Bảo tàng đã được đầu tư xây dựng mới trên một khuôn viên rộng hơn. Công tác sưu tầm tại Bảo tàng tỉnh Nam Định đã luôn được quan tâm ngay từ khi bảo tàng được thành lập và trong giai đoạn hiện nay đã đặt ra nhiều vấn đề mới. Đó là không chỉ sưu tầm những tài liệu, hiện vật bổ sung và kiện toàn kho cơ sở, mà còn phục vụ cho trưng bày cố định của Bảo tàng trong thời gian tới. Trong thời gian qua, Bảo tàng tỉnh Nam Định đã có nhiều hoạt động thành công được truyền hình Việt Nam, các báo Trung ương và địa phương nhiều lần đưa tin, trong đó hoạt động sưu tầm hiện vật cũng thu được nhiều kết quả tốt đẹp, nhất là từ nguồn xã hội hóa.

Nhận thấy công tác sưu tầm có ý nghĩa lớn đối với hoạt động của Bảo tàng tỉnh Nam Định, trong thời gian thực tập tại Bảo tàng em đã có dịp tìm hiểu thực tế về vấn đề này. Hoạt động sưu tầm của Bảo tàng tỉnh Nam Định được đề cập đến trong các bài báo cáo tổng kết hàng năm của phòng Sưu tầm hay ở một số bài viết của các cán bộ bảo tàng đăng trong các tạp chí của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch. Tuy nhiên cho đến nay chưa có công trình nào nghiên cứu một cách toàn diện, đầy đủ về công tác sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng tỉnh Nam Định. Chính vì những lí do trên, được sự hướng dẫn của thầy giáo Thạc sỹ Trần Đức Nguyên, em đã chọn đề tài: ***“Tìm hiểu công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng tỉnh Nam Định từ năm 2000 đến nay”*** làm đề tài khóa luận tốt nghiệp của mình.

2. Mục đích nghiên cứu

- Nghiên cứu quá trình hình thành, phát triển, đặc trưng, chức năng của Bảo tàng tỉnh Nam Định.

- Nghiên cứu thực trạng công tác sưu tầm hiện vật của bảo tàng, các hình thức hoạt động sưu tầm hiện vật của Bảo tàng tỉnh Nam Định.

- Đánh giá hiệu quả hoạt động sưu tầm của Bảo tàng tỉnh Nam Định.

- Bước đầu đề xuất một vài kiến nghị nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động sưu tầm hiện vật để hoàn thiện các bộ sưu tập ở Bảo tàng tỉnh Nam Định.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

a. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của bài khóa luận là nội dung công tác sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng tỉnh Nam Định.

b. Phạm vi nghiên cứu

- Về không gian: Bảo tàng tỉnh Nam Định

- Về thời gian: Tập trung nghiên cứu công tác sưu tầm hiện vật từ năm 2000 đến nay.

4. Phương pháp nghiên cứu

Trong quá trình nghiên cứu, khóa luận đã thực hiện những phương pháp nghiên cứu sau:

- Vận dụng phương pháp luận khoa học của chủ nghĩa Mác – Lênin trong quá trình nghiên cứu tiếp cận.

- Phương pháp nghiên cứu liên ngành: bảo tàng học, sử học, xã hội học...

- Bài khóa luận còn sử dụng một số phương pháp khác như: tổng hợp, thống kê, so sánh,... nghiên cứu tài liệu.

- Ngoài ra tiến hành phương pháp khảo sát điền dã: quan sát, ghi chép, mô tả, chụp ảnh...

5. Bố cục của khóa luận

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và phần phụ lục, nội dung bài khóa luận được chia làm 3 chương:

Chương 1: Vài nét về Bảo tàng tỉnh Nam Định và các hoạt động nghiệp vụ của bảo tàng

Đây là chương mở đầu giới thiệu khái quát về quá trình hình thành và sự ra đời của Bảo tàng tỉnh Nam Định, các khâu công tác của Bảo tàng từ khi thành lập cho đến nay.

Chương 2: Hoạt động sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng tỉnh Nam Định từ năm 2000 đến nay

Chương 2 là phần trọng tâm của khóa luận, nội dung chương đề cập tới vấn đề xây dựng kế hoạch và phương pháp sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng tỉnh Nam Định, những kết quả thu được và cách ghi chép lập hồ sơ hiện vật trong quá trình sưu tầm.

Chương 3. Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng tỉnh Nam Định.

Chương cuối của khóa luận nêu lên một số vấn đề về những thuận lợi và khó khăn của công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng tỉnh Nam Định, một số giải pháp góp phần đẩy mạnh hoạt động sưu tầm có hiệu quả.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (1996), *Sự nghiệp bảo tàng những vấn đề cấp thiết*, Nxb Hà Nội.
2. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (1998), *Đổi mới các hoạt động bảo tàng*. Kỷ yếu hội nghị khoa học – thực tiễn, Nxb Hà Nội.
3. Gary Edson – David Dean (2001), *Cẩm nang bảo tàng*, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Hà Nội
4. Nguyễn Việt Chung (2006), “*Một vài suy nghĩ về sưu tầm hiện vật bảo tàng trong bối cảnh cơ chế thị trường*”, Thông báo khoa học, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam.
5. Nguyễn Thu Hằng (2002), *Hoạt động sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng Phòng không – Không quân, thực trạng và giải pháp*, Khóa luận tốt nghiệp, Hà Nội.
6. PGS.TS Nguyễn Thị Huệ (2008), *Cơ sở bảo tàng học*, Nxb Đại học quốc gia Hà Nội.
7. PGS.TS Nguyễn Thị Huệ (2005), *Lược sử sự nghiệp bảo tồn, bảo tàng Việt Nam từ năm 1945 đến nay*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.
8. Nguyễn Hải Kế (2003), *Văn hóa truyền thống ở Nam Định nhìn từ góc độ địa lý, lịch sử*, Văn hóa nghệ thuật, (8).
9. Trịnh Mạc (2002), *Mấy nét về sự hình thành và hoạt động của Bảo tàng Nam Định*, Nam Định.
10. Nguyễn Xuân Năm (2000), *Nam Định đậm đà bản sắc văn hóa dân tộc*, Nam Định.
11. Lương Thị Thùy Nha (2000), *Công tác sưu tầm hiện vật ở Bảo tàng lịch sử Việt Nam*, Khóa luận tốt nghiệp, Hà Nội.
12. Nguyễn Thị Hồng Ngân (2010), *Tìm hiểu công tác sưu tầm hiện vật tại Bảo tàng Hồ Chí Minh từ năm 1990 đến nay*, Khóa luận tốt nghiệp, Hà Nội

13. Th.s Nguyễn Thị Cẩm Phương (2006), “*Kinh nghiệm sưu tầm hiện vật đáp ứng yêu cầu chuyển đổi nội dung trưng bày của bảo tàng quốc gia Trung ương lịch sử đương đại Nga*”, Thông báo khoa học, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Hà nội.

14. Lâm Bình Tường, Mai Khắc Ứng, Phạm Xanh, Đặng Văn Bài (1980), *Sổ tay công tác bảo tàng*, NXB Văn hóa, Hà Nội.

15. *Luật di sản văn hóa năm 2001 được sửa đổi, bổ sung năm 2009*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.

16. *Sự kiện và nhân chứng* - Nguyệt san của báo QĐND/số 10 -2003.

17. *Sự kiện và nhân chứng* - Nguyệt san của báo QĐND/ số 137-2005

18. Trường Đại học Văn hóa Hà Nội (1990), *Cơ sở bảo tàng học*, Tập 1, Hà Nội.

19. Trường Đại học Văn hóa Hà Nội (1989-1990), *Cơ sở bảo tàng học*, Tập 2, Hà Nội.

20. Timothy Ambrose và Crispin Paine (2000), *Cơ sở bảo tàng*, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Hà Nội.

21. Các bản báo cáo tổng kết hoạt động sưu tầm của từng quý tại Bảo tàng tỉnh Nam Định.

22. Viện ngôn ngữ học (2005), *Từ điển Tiếng Việt*, NXB Đà Nẵng.

Website: [http:// www.namdinh.net.vn](http://www.namdinh.net.vn)

Website: <http://dictionary.bachkhoatoanthu.gov.vn>